

ORDENTLIG FILMREALISM

Bra drag och njutbar ljudkvalitet för rimliga pengar står på programmet när vi släpper lös fyra sinsemellan olika högtalarsystem i tiotusenkronorsklassen. Vill du hänga upp, ställa på golvet eller kanske på stativ? TEXT THOMAS ODELTORP FOTO MATS MEYER-LIE

Förra månaden fylldes lyssningsrummet av fem väldigt små och smidiga högtalarsystem kring tiotusen kronor. Prisklassen känns realistiskt uppnåelig för de flesta av oss och de små måtten har klara fördelar, inte minst vid möbleringen.

Men om diskretion inte är en hederssak, och den största prioriteringen istället ligger på ljudtryck och välljud då? Ja, då är det snarare någon av dagens fyra kombattanter som kan bli aktuell. Vi snacker fortfarande 5.1-uppsättning för tio lappar, men struntar i att leta efter små system som ska smälta in, utan kollar istället på optimalt pris/prestandaförhållande. Vill du spela högt krävs en hel del lådvolym samt konarea utöver det självklara: en kraftig förstärkare. Vill du istället spela snyggt krävs komponenter av god kvalitet och stumma kabinet. Någonstans däremellan har vi troligtvis en bra kompromiss mellan kvalitet och kvantitet som kan tillfredställa både trumhinnorna och solarplexus.

Fågel, fisk eller mittemellan?

Om du väljer JBL får du golvhögtalare i stereo-kanalerna med allt vad det innebär i form av bra basåtergivning och förmåga att spela högt. Även den polska nykomlingen Taga har golvare i sitt system. XTZ satsar på klassiska stativhögtalare, där du bör räkna med att lägga till en eller ett par tusenlappar för att få bra stativ. Att placera högtalarna i bokhyllan rekommenderas endast om du vill ta snygga bilder på dem...

Hänger teven på väggen så kan det kännas lockande med väggupphängningsbara Dynavoice. På pappret är de mindre lådorna en kompromiss jämfört med stora golvare när

»Vill du spela högt krävs en hel del lådvolym samt konarea utöver det självklara: en kraftig förstärkare.«

det kommer till basåtergivning, men det är ändå rejäla doningar vi har att göra med, dessutom med fördelen att de ska gå att gömma undan visuellt något bättre än övriga testdeltagare.

Subbasarna i gänget är snarlika varandra, vilket man inte kan säga om bakhögtalarna där väggupphängningsbara modeller tävlar mot rena stativare. Återigen för/nackdelar när form ska möta funktion.

För att försöka kora en vinnare eller i alla fall försöka para ihop rätt system med rätt potentiell köpare så är det lika bra att vi sätter igång.

Dynavoice

Först ut är väggupphängningsbara Dynavoice. Magicserien är vid det här laget riktigt omfattande och de tre frontplacerade LCR-högtalarna LCR-55D Ex är störst i syskonskaran. Inte mindre än fyra stycken femtumsbasar

stirrar stint på mig när jag tar bort fronttyget. De flankerar dubbla diskanter av entums kalottmodell och två ovanligt små basreflexportar. Med sina vita rundade lådor och ett djup på dryga decimetern är de smidiga att hänga upp. Fästen medföljer inte, men hål är upptagna på baksidorna så att du kan skruva fast lådorna utan ingrepp med borren. Bak finner vi även en rejäl bi-wireterminal för dina högtalarkablar.

UPPGRADERINGAR OCH FÖRÄNDRINGAR

Tack och lov är inte våra testpaket huggna i sten. För att hamna så nära tiotusen kronor som möjligt har vi byggt upp dem som de ser ut, men är bugeten större eller mindre så är det fritt fram att byta ut golvhögtalare mot stativare eller tvärtom ur samma serie. Att addera en extra subwoofer gör susen i större rum eller bara i största allmänhet då spridningen blir jämnare – fördelarna är många. Vill du addera högtalare för till exempel 7.1 så är det samma sak där, bara att köpa fler högtalare ur serien, då klangmatchning och design gör systemen enkelt utbyggnadsbara.

Surroundkanalerna sköts av en supersmidig kilformad konstruktion som går att sätta upp med lättjobbade nyckelhål, antingen liggande eller stående beroende på omständigheterna. Kilformen dödar effektivt stående vågor inne i den stumma lådan, och ger dessutom en vettig invinkling mot lyssningsplatsen. Bestyckningen består av två 4-tummare och ett 1-tums diskantelement av samma modell om i frontkanalerna. Anslutningen på baksidan består av en uppsättning skruvpoler av god kvalitet.

Subwoofern är med sin blanklackade yta och tunga bygge ett pinnhål eller två upp i byggkvalitet och finish mot de övriga högtalarna. Rejäl godstjocklek och ett skålformat tolvtumselement med membran i aluminium inger förtroende, liksom den stora slutstegspanelen på baksidan. Lådan levereras med mjuka fötter, vilket är en mer allsidig markkontakt jämfört med exempelvis spikes.

JBL

Klassiska golvhögtalare möter oss vid upppackningen av JBL. Lådorna väger inte speciellt mycket och känns lite tunna i godset, men finishen är det inget större fel på. Designen anknyter en del till de dyra M2-monitorerna och känns spontant klassiskt JBL:ig i utförandet.

DYNAVOICE

- ✓ SLAGKRAFTIG SUBWOOFER
- ✓ SMIDIGA VÄGGUPPHÄNGNINGSBARA HÖGTALARE
- ✓ LÄTTLYSSNAT LJUD

VÄGGHÄNGD SLUGGER

+ Härligt tung subwoofer - Instängd rösthantering
Smidiga högtalare

= Kvartettens mest möbleringsvänliga alternativ

TROTS DEN IMPOSANTA BESTYCKNINGEN SPELAR Dynavoice tigt och kontrollerat. Ljudbilden ligger nära dig som lyssnar och känns punktformig på ett trevligt sätt, även om luftigheten blir lidande. Det finns mycket kraft i mellanregistret och närvarokänslan blir därmed fin. Nedåt är högtalarna slanka, vilket gör att subben får delas lite högre upp, kring 80 Hz är lagom för att slippa skarvar i midbasen. Uppåt spelar Dynavoice öppet och mjukt. Klangmatchningen mot surrounderna är bra uppåt, men de är aningen slankare i mellanregistret vid en direkt jämförelse. I praktiken, när de sköter surroundljudet, spelar anmärkningen ingen som helst roll. Vid låg volym är systemet ovanligt alert och närvarande, vilket är trevligt.

Dynavoice är helt klart detta tests mesta slugger. Subben har en tyngd och kraft som ingen av de övriga i kvartetten kan mäta sig med. Dessvärre påverkar mullret musikaliteten som inte är den bästa, är det däremot öronbedövande muller du vill ha till actionrullarna så regerar Thunder. Glöm inte att ta bort fronttyget om du tänker dra på – det ger en del ljud ifrån sig när magneterna inte riktigt orkar hålla fronten på plats då elementet pumpar luft.

»Dynavoice är helt klart detta tests mesta slugger.«

Den oerhört smidiga surroundhögtalaren från Dynavoice gör väggplacering toppenenkelt.

Medföljande mjuka fötter, trevligt!

Baksidan på Thunder innehåller både LFE, samt vanliga RCA in/utgångar. Fasen är steglös och delningsfrekvensen justeras mellan 35-150 Hz. Varför är den beskrivande texten på panelen så mörk?

Arena 170 är en tvåvägskonstruktion med waveguideföret diskantelement på en tum som spelar ner till 2,1 kHz, där filtret ser till att basen tar över. Ett sjutums-element med klassisk pappliknande polycellulosakon tar hand om de mörkare tonerna. Lådorna är av basreflexmodell och har lätt snedkapade toppstycken för att minska stående vågor i kaviteter. Anslutningarna är av bi-wiremodell.

I bakkanalerna spelar Arena 120, som är den mindre av de två stativarna i serien. Centern har lika stora membran – 5,5 tum – men de är istället två till antalet. Diskanten känner vi igen, men här delas den vid 2,5 kHz.

I subbasen spelar ett tiotums-element med

samma typ av membran som övriga kanaler. Den drivs av ett 100-wattsslutsteg som går i klass D, och väger inte ens hälften av vad några av konkurrenterna gör. Det låter tomt om lådan då väggarna är förhållandevis tunna, vilket förklarar den låga vikten. Formspråket med den lilla taklutningen känns igen från resterande Arenor.

Taga

Ur Audio-Videoserien kommer TAV-606v.3 SE, som levereras i en ensam kotknäckande kartong på sisådär 40 kilo. Köper du alla högtalarna på en gång kan det vara värt slitet med jättekartongen då paketrabatten är generös. SE betyder att högtalarna är en lite piffigare upplaga av Tagas

Dubbelt upp av allt utom baselement – de är fyra till antalet. Minst sagt välbestyckade och redo för strid.

JBL

✓ TIGHT, RAPPT OCH KRAFTFULLT ✓ GOLVHÖGTALARE I FRONTEN ✓ LITE KANTIGT LJUD

MAFFIG LÄTTVIKT

- + Engagerande och energiskt ljud
- Kantig detaljåtergivning
- = Kraftfullt ljud utan krusiduller

JBL ÄR VÄLDIGT RAK PÅ SAK. Här spelas ljudmaterialet upp med en självklar öppenhet och målas med luftighet och bred penselföring i en stor ljudbild. Högtalarna är ganska slanka utan sin subbas, men har en härlig attack och dynamik. Klangmatchningen mellan center och frontar är bra, men centern behöver höjas någon dB eller två för att nå upp i samma nivå som stereoparet. Bakkanalerna är aningen försiktigare till sättet än höger och vänster framkanal, men har samma grundklang, vilket ger en fungerande helhet. Upplösningen är hög rakt igenom, men systemet är på PA-vis lite kantigt och burdust när detaljerna ska presenteras.

Den fysiskt mycket lätta JBL-subben imponerar med sin slagkraft och tyngd. Här är det frågan om en direkt trycksättning av lyssningsrummet vid lite högre volymer, vilket är bra jobbat av tiotummaren. Detaljeringsgraden är inte riktigt på de övriga basarnas nivå, och JBL kräver lite mer omsorg med placeringen då den gärna sätter igång resonansfrekvenser i rummet, men är det kraft och tyngd du vill åt så kan den vara ett gott alternativ.

En säregenhet i Arena-serien är de snedkapade toppstyckena. De minskar stående vågor som skadar ljudkvaliteten samtidigt som utseendet på något sätt blir mer offensivt och framskjutet.

JBL ARENA 5.1

Fronthögtalare: Arena 170

Typ: Tvåvägs basreflex
Mått (BxHxD): 21,7x95,9x28,3 cm
Vikt: 12,5 kg
Känslighet: 87 dB

Centerhögtalare: Arena 125C

Typ: Tvåvägs basreflex
Mått (BxHxD): 54,6x17,9x20 cm
Vikt: 7 kg
Känslighet: 89 dB

Surroundhögtalare: Arena 120

Typ: Tvåvägs basreflex
Mått (BxHxD): 18,8x34,1x11,3 cm
Vikt: 3,5 kg
Känslighet: 86 dB

Subwoofer: SUB 100P

Typ: Aktiv basreflex
Uteffekt: 100 Watt
Lågpassfilter: 50-150 Hz
Strömbrytare: Av/auto/på
Fas: 0/180
In/utgångar: LFE
Mått (BxHxD): 36,8x36,4x40,6 cm
Vikt: 10,9 kg
Färgalternativ: Finns i svart och vitt
Pris: Front: 5 000 kr, center: 2 000 kr, surround: 2 000 kr, sub: 3 000 kr, paket: 10 000 kr
Info: www.jbl.se

Lätt som en fjäder jämfört med konkurrenterna och ganska tunt byggd, men försedd med dubbla bakåtriktade basreflexportar. Den enda anslutningen är en ensam RCA-hona, vilket visserligen är fullt tillräckligt i normala hemmabiosammanhang.

Waveguide till diskanten, och så dubbla mellanregister/basar.

Helt ok kontakter och smidig nyckelhålsupphängning. Notera att det även här är den mindre stativhögtalaren som avbildats.

prisivärda serie, där internkablaget, magneterna, dämpningen och delningsfiltren trimmats upp jämfört med standardmodellen. Slutpriset landar ändå markant lägre än övriga kombattanter.

Fronthögtalaren mäter närmare en meter på höjden och är en rejäl tvåvägskonstruktion med dubbla 6,5-tumsbasar som arbetar upp till 650 Hz. Däröver tar ett gult 5,25-tums mellanregister över och jobbar mot domediskantens delningsfrekvens på 4,5 kHz. Högtalaren är en basreflexkonstruktion med gummerad och rundad port på baksidan, där de funktionella anslutningspanelerna återfinns.

Centern och surrounderna går utmärkt att hänga upp med nyckelhålsupphängningar. De

är alla bestyckade med samma 4-tumsselement, samt diskanten av identisk modell som frontarna.

I subbasen finner vi TSV-120v.2, som förfogar över en tiotummare med coatad pappkon som piskas på av ett slutsteg på 120 Watt. Lådan portas bakåt, medan elementet skjuter baskrevaderna framåt. Utöver såväl hög- som lågivaanslutningar är subben normalt utrustad. Hela bygget känns ambitiöst, men ändå förnuftigt och hamnar mellan JBL och XTZ i upplevd kvalitetskänsla.

XTZ

Hittills har jag inte mött någon konstruktion från XTZ som känns tunn eller kompromissartad, och 93/99-serierna är inget undantag. Med sina

tjocka blanksvarta lådor är det här väldigt välgjorda högtalare, där vi tydligt ser spår av många timmars hantverk på fabriksgolvet. Frontarna 93.23 Mk II är ett utmärkt exempel med sina lådor i en tum tjock MDF, som rundats i hörnen och lackats blanksvart. Formen är trapetsoid, vilket gör att endast två av sex lådväggar blir parallella.

Bestyckningen är ett 6,5-tums mellanregister med membran i coatad papper och fasplugg. I diskanten spelar ett kupolmembran i silke. För att du ska få en bra klangbalans kan du ställa nivån med en tvåstegsvippa på baksidan. Vål där syns även skumproppen som används för att stämma basporten. Väggnära placering går bäst med pluggen i, samma gäller för dig med litet rum.

TAGA

✓ KLASSISK DESIGN ✓ BRA PRISBILD ✓ HÖGUPPLÖST ÅTERGIVNING

+ Högupplöst och öppen
Lättdrivna högtalare

- Förhållandevis klen bas

= Väcklingande, men lite blyg återgivning

LUFTIGT OCH SLANKT

ÖPPENHETEN SOM MÅLAS UPP NÄR Taga tager ton är en egenskap som klyver lyssnarna i två läger. Superdetaljerat och transparent eller sprött och tunt? Det är en smakfråga, klart är i alla fall att högtalarna är mycket analytiska, luftiga och har ett fint djup i ljudbilden. Slankheten går till viss del att göra något åt genom vägnära placering. Dynamik och energi är det inget fel på, även om högtalarna har en avslappad attityd till sina arbetsuppgifter. Klangmatchningen mot centern är okej, men mittkanalen är klart slankare än frontarna, vilket stör emellanåt.

Tagsubben har liksom resten av systemet ett lite lättare anslag i transienterna än de båda svenskarna, men är ingen sillmjölke för det. Jag uppskattar finessen och detaljeringsgraden som passar utmärkt för musik, även om jag ibland skulle önska mig en till bas i anläggningen för att få till det sista fysiska i upplevelsen.

Centern har nyckelhålsupphängningar, smidigt.

TAGA TAV-606V.3 SE 5.0 + TSW-120 V.2

Fronthögtalare:	TAV-606F SE
Typ:	Trevägs basreflex
Mått (BxHxD):	23x98x25 cm
Vikt:	15,1 kg
Känslighet:	91 dB
Centerhögtalare:	TAV-606C SE
Typ:	Tvåvägs sluten låda
Mått (BxHxD):	43x16,5x14,5 cm
Vikt:	3,5 kg
Känslighet:	88 dB
Surroundhögtalare:	TAV-606S SE
Typ:	Tvåvägs sluten låda
Mått (BxHxD):	16,5x26,5x14,5 cm
Vikt:	2,25 kg
Känslighet:	88 dB
Subwoofer:	TSW-120 v.2
Typ:	Aktiv basreflex
Uteffekt:	120 Watt
Lågpassfilter:	35-150 Hz
Strömbrytare:	Av/auto/på
Fas:	0/180
In/utgångar:	Lågnivå, LFE, RCA
Mått (BxHxD):	33x40x40,5 cm
Vikt:	16,4 kg
Färgalternativ:	Finns i svart, vitt, valnöt och wengé
Pris:	Front/center/surround i paket: 3 900 kr, sub: 2 700 kr, paket: 6.600 kr
Info:	www.taga-audio.com

Centern är lika bestyckad som stereoparet, men ligger ner och har en traditionellt parallellväggig låda. Alla tre kanalerna kopplas in med snudd på överdimensionerade polskruvar.

Bak spelar en slimmad version av centern, där ljudvolymen har fått stryka på foten till förmån för en betydligt plattare låda som portats framåt så inte väggen stör andningen. I och med den lika bestyckningen finns goda chanser till bra klangmatchning.

Subbasen sköts av den kompakta 99W10.16, där sifforna skvallrar om att ett tiotumselement sköter byxfladdret. Med ett steg på 300 Watt finns det mycket kraft, men mest imponerande är anslutnings- och justermöjligheterna med

såväl vippor som skumproppar. Genomtänkt som vanligt från XTZ, men glöm inte att köpa till stativ till fronthögtalarna, det förtjänar de.

Val och kval

Bland de olika formerna är det mest elementens runda former som kan sägas vara en gemensam nämnare. Antalet högtalare är detsamma och prislapparna likaså. Sedan har vi skillnaderna som går att beskriva i essä. Vi väljer att gå rakt på sak och tar upp kärnvärdena.

Dynavoic största fördel är helt klart formen på högtalarna. De är överlägset lättast av alla att möblera med i och med väggupphängningsmöjligheten. Subben tar desto mer plats, men

XTZ

- ✓ **BLANDAR KRAFT OCH FINESS**
- ✓ **GODA MÖJLIGHETER ATT FINKALBRERA LJUDET**
- ✓ **KRÄVER MYCKET EFFEKT FÖR ATT BLOMMA UT**

HÖGKVALITATIV ALLTIALLO

- +** Mycket bra allroundsystem
Välbyggt och åter välbyggt
- Saknar JBL:s energi
- =** Mogen klang i välskräddad kostym

TROTS ATT XTZ HAR STATIVHÖGTALARE imponerar ljudets kvantitet. Har du mörkt i rummet är det lätt att ta frontarna för lite mindre golvhögtalare, även när subbasen är urkopplad. Ljudet har en mognad som påminner om dyrare högtalare, men en väldigt välsammanhållen ljudbild där inga register tillåts sticka ut samtidigt som ljudet är väldigt välutsträckt såväl uppåt som nedåt. XTZ delar Tagas luftighet, men parar det dessutom med en betydligt köttigare midbas, vilket ger en trevlig helhet. Eventuellt kan högtalarna kännas aningen loja, i synnerhet med JBL i färskt minne, men det åtgärdas enkelt med mer effekt, eftersom XTZ är ganska trögdrivna och blommar ut med bättre elektronik. XTZ-subben är en kameleont som lyckas låta tigt och kontrollerad, för att i en handvändning (justering av portdämpning och EQ-lägen) svulla till sig och hasa Dynavoicé i hämlarna om så önskas. Riktigt ända fram när inte XTZ i ljudtrycksnivå, vilket förklarar av ett mindre element, men detta är absolut den mest mångfacetterade basen i sällskapet.

Formen, alltså den nästan totala avsaknaden av parallella väggar, är bara en av finesserna med 93.23.

Kungen av funktioner och anslutningar är XTZ-subben. Två EQ-lägen som går att slå av/på som komplement till den ställbara portdämpningen, lågnivå, högnivå och dessutom balanserad ingång är unikt för prisklassen. Frågan är vem som kommer att kunna ansluta balanserat från förstärkaren, men ändå.

den förtjänar sitt utrymme då den spelar tungt, djupt och engagerande. Tyvärr när inte resten av systemet upp i riktigt samma liga, speciellt stör ett mummigt mellanregister, vilket är lite synd.

JBL tar däremot bladet från munnen och spelar glatt, engagerande och rättfram. På vägen missar systemet en del i mikroddynamiken, vilket ger en något kantig detaljhantering. Å andra sidan är det här inga analysframlockande högtalare, så anmärkningen krymper därmed en del. Subben ser inte mycket ut för världen med sina

dryga 10 kilo, men spelar tungt och rappt. Ett vettigt köp för dig som prioriterar raka pucker framför kassaskåpsbyggen.

Taga är snäppet bättre sammansatta och har fler färgalternativ att välja mellan och har en lättare penselföring än JBL. Det här är ett riktigt finlirarsystem med grymt fokus och härligt punktformig ljudbild. Med tanke på de relativt stora golvarna spelar Taga oväntat försiktigt, snudd på försynt. Subbasen spelar in där då den känns rent utav blyg. Med någon av konkurrent-

XTZ 93 5.1

Fronthögtalare:	93.23 MK II
Typ:	Tvåvägs basreflex
Mått (BxHxD):	26x36,5x34 cm
Vikt:	10 kg
Känslighet:	88 dB
Centerhögtalare:	93.22 MK II
Typ:	Tvåvägs basreflex
Mått (BxHxD):	37x22x31,2 cm
Vikt:	11,7 kg
Känslighet:	88 dB
Surroundhögtalare:	93.21 MK II
Typ:	Tvåvägs basreflex
Mått (BxHxD):	22x37,5x18 cm
Vikt:	8,5 kg
Känslighet:	88 dB
Subwoofer:	99W10.16
Typ:	Aktiv basreflex
Uteffekt:	300 Watt
Lågpasfilter:	40-250 Hz
Strömbrytare:	Av/auto/på
Fas:	Steglös
In/utgångar:	XLR, LFE, RCA, högnivå
Mått (BxHxD):	44x30x33 cm
Vikt:	26 kg
Färgalternativ:	Högtalarna finns i blanksvart, subben i mattsvart, blanksvart och vitt
Pris:	Front: 3 000 kr, center: 1 000 kr, surround: 2 000 kr sub: 4 000 kr, paket: 10 000 kr
Info:	www.xtz.se

Här kan du justera både lådans dämpning och vippa diskantnivån i två lägen för optimal rumsanpassning. Anslutningsterminalerna är monterade på en aluminiumplatta och ser ut att komma från en betydligt dyrare högtalare.

subbarna (främst XTZ eller JBL) inkopplad blir resten av Tagasystemet bättre.

XTZ är det mest kompletta systemet i samlingen. Det enda tråkiga med det är säklart att jag har korat svenskarna till testvinnare förr, men äras den som äras bör. Med bäst finish, en riktigt homogen och högupplöst lyssningsupplevelse samt bas så det räcker och blir över kombinerar XTZ kvantitet och kvalitet som ingen annan. Min enda invändning är att de kräver en del effekt för att inte låta lamt och dynamikfattigt. ■